

I. ЕКОНОМСКИ ЕФЕКТИ

На основу последњих података Пореске управе, укупан дуг активних правних лица износи 517,5 млрд. динара, од чега је 339,1 млрд. динара камата. Укупан дуг активних предузетника износи 56 млрд. динара, од чега је 26,5 млрд. динара камата. У укупном дугу активних правних лица и предузетника порези (без доприноса) износе 376,2 млрд. динара, од чега главни порески дуг износи 122,6 млрд. динара.

Имајући у виду да Законом понуђена решења дају прилику да се пореским обвезницима отпише камата, која чини око 2/3 њиховог укупног дуговања, очекује се значајан одзив обвезника. Уколико би само 10% главног пореског дуга (за чију наплату је надлежна Пореска управа) било плаћено, само по том основу остварио би се прилив од око 12,3 млрд. динара. Како је услов за отпис камате и редовно плаћање текућих обавеза, као и да се, под условима прописаним овим законом, на основу одлука скупштина јединица локалних самоуправа, може остварити и отпис камате по основу изворних јавних прихода јединица локалних самоуправа, примена овог закона требала би да омогући остварење знатно већих фискалних прихода.

Економски ефекат овог закона не огледа се само у измирењу дугова из претходног периода, већ и у фискалном растерећењу обвезника које би требало да омогући њихова улагања у делатности које обављају, што би последично требало да допринесе подстицању привредних активности и запошљавању.

1. На кога ће и како ће највероватније утицати решења у Закону

Закон ће имати позитиван утицај на:

1) пореске обвезнике - јер се ствара правни основ да неизмирене обавезе могу измирити под повољнијим условима;

2) подстицај развоју предузетништва и привреде, јер се стварају услови да се предложеним фискалним растерећењем, њихова финансијска средства усмере на развој њихових делатности.

Иако примена закона може дестимулативно утицати да порески обвезници, који уредно измирују своје обавезе, то чине и убудуће, оцењује се да над овим утицајем претеже интерес за фискалним растерећењем обвезника са нагомиланим дуговима из претходног периода како би се, и на овај начин, дао допринос очувању и повећању привредних активности, очувању радних места, новом запошљавању... што, са друге стране, представља основ и обавезу да тако „очувани“ привредни субјекти у будућности плаћају своје текуће пореске обавезе (увечавајући јавне приходе којих не би било ако би они престали са радом).

2. Какве трошкове ће примена Закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)

Примена Закона не би требало да створи додатне (директне) трошкове пореским обвезницима, с обзиром на то да могу остваривати права на мировање дуга и отпис камате и главног дуга по основу доприноса за здравствено осигурање, у принципу, по службеној дужности, уз испуњење прописаних услова у погледу финансијске дисциплине у наредном периоду.

Примена овог закона може створити индиректне трошкове у погледу смањених прихода због ненаплаћених камата на пореске обавезе доспеле до 31. октобра 2012. године. Међутим, то смањење јавних прихода треба посматрати повезано са повећањем захтева за социјалним давањима, давањима за незапослене... до којих би дошло за случај евентуалног повећања незапослености узрокованог падом привредних активности који се доношењем овог закона жели умањити.

Стога, компаративно посматрано, очекује се да ће корист од фискалног растерећења обвезника са нагомиланим дуговима из претходног периода (за које је, у више случајева, одобрено одлагање плаћања пореског дуга, покренут поступак принудне наплате у оквиру кога су и установљене прописане мере – најчешће мера забране располагања средствима на рачуну тог лица), корист од очувања радних места, корист од редовног плаћања свих текућих обавеза у периоду мировања... бити већа од индиректних трошкова због умањења средстава која би од тих лица могла бити наплаћена у поступку принудне наплате.

Напомињемо да је остваривање права по овом закону условљено финансијском дисциплином у периоду мировања главног пореског дуга, што значи да права по овом закону не могу остварити сви порески обвезници, већ само они који почев од 1. новембра 2012. године до истека периода мировања, буду уредно плаћали све фискалне обавезе по свим основама и који, по истеку периода мировања, главни дуг плате у прописаном року.

3. Да ли су позитивне последице доношења Закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити

Имајући у виду да се, уз испуњење прописаних услова у погледу финансијске дисциплине у предстојећем периоду, предлаже фискално растерећење пореских обвезника (физичких лица, малих правних лица, средњих и великих правних лица) који имају одређене пореске дугове доспеле до 31. октобра 2012. године, сва та лица су равноправно третирана како у погледу измирења дугова из претходног периода, тако и у погледу услова које морају да испуне.

Имајући у виду очекиване користи од наставка њиховог пословања као финансијски дисциплинованих субјеката (јер само под тим условима могу остварити права предложена овим законом), очекује се да су позитивне последице веће од индиректних трошкова које ће примена овог закона створити.

4. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Предложени закон у функцији је фискалног растерећења обвезника са нагомиланим дуговима из претходног периода како би се дао допринос очувању привредних активности, оцењује се да његова примена неће допринети стварању нових привредних субјеката али ће, у одређеној мери, допринети већој тржишној конкуренцији.

5. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о Закону

Овај закон је у поступку припреме достављен одређеним надлежним министарствима. Иако у поступку његовог доношења није спроведена јавна расправа, овај закон је био постављен на веб страници Министарства финансија и привреде (од 8. новембра 2012. године), тако да је заинтересованим странама пружена прилика да изнесу своје ставове (али оне то, до 13. новембра 2012. године, нису учиниле).

6. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

Министарство финансија и привреде – Пореска управа (за јавне приходе које утврђује, наплаћује и контролише) и јединице локалних самоуправа (за своје изворне јавне приходе – локалне порезе) надлежни су за спровођење Закона.

Како би се остварили циљеви који се доношењем овог закона желе постићи, по потреби ће ово министарство давати мишљења у његовој примени, а органи управе донети одговарајућа упутства за његово спровођење.